

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

кафедра
аудиту, обліку та
оподаткування

Кафедра аудиту, обліку та оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТА МІНІМІЗАЦІЯ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ
Викладач 	ЛИСЕНКО Алла, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування
Контактний тел.	+38(066) 191-62-79
E-mail:	lysenkoalla2010@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Обов'язкова дисципліна. Змістових модулів – 2. Форма контролю: іспит. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 36, практичні заняття – 18, самостійна робота – 66. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Потребує знань з бухгалтерського обліку в управлінні, адміністрування податків та корпоративного податкового менеджменту, митного контролю.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Податкове планування та мінімізація податкових ризиків» є формування у здобувачів системи знань, необхідних для оволодіння теоретико-методичним інструментарієм податкового планування, розробки податкових планів та прогнозів, заходів щодо мінімізації податкових ризиків суб'єктів господарювання,

набуття практичних навичок з розробки рекомендацій щодо оптимізації рівня податкового навантаження суб'єктів господарювання, зниження податкових ризиків та прийняття ефективних управлінських рішень в сфері оподаткування.

Завданнями дисципліни «Податкове планування та мінімізація податкових ризиків» є:

- формування компетентностей, важливих для застосування навичок податкового планування на підприємстві, прогнозування податкових надходжень до бюджету, виконання розрахунків та обґрунтування рівня податкового навантаження при прийнятті рішень в сфері оподаткування та мінімізації податкових ризиків, розробці й реалізації планів та прогнозів;

- теоретична підготовка здобувачів з питань сутності та змісту податкового планування, застосування методів податкового планування й прогнозування, розрахунку та оптимізації рівня податкового навантаження суб'єктів господарювання, зокрема при розробці заходів щодо мінімізації ризиків зовнішнього та внутрішнього середовища, підвищення ефективності інформаційного та обліково-аналітичного забезпечення сучасних систем податкового менеджменту;

- практична підготовка здобувачів з питань використання сучасних наукових методів досліджень в сфері оподаткування, інструментарію адміністрування податків та митних платежів, вибору конкретних методів податкового планування та прогнозування у відповідності зі стратегічними цілями на різних рівнях управління оподаткуванням, підходів у мінімізації податкових ризиків, підвищення ефективності адміністрування податків з урахуванням раціональної організації інформаційного, методичного, кадрового забезпечення із застосуванням організаційних підходів щодо побудови ефективних систем інформаційного та обліково-аналітичного забезпечення в сфері оподаткування;

- практична підготовка здобувачів з питань застосування підходів щодо організації податкового планування та коректного інтерпретування інформації для прийняття ефективних рішень у сфері оподаткування, розробки науково-обґрунтованих висновків та пропозицій, спрямованих на вдосконалення системи адміністрування податків та митних платежів, виконання адміністративно-управлінських функцій, консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері оподаткування.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

ІК Інтегральну компетентність:

Здатність розв'язувати складні завдання та практичні проблеми в обліку та оподаткуванні, зокрема, адмініструванні податків та митних платежів або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності:

ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК04. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.

СК03. Здатність застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків. СК04. Здатність формувати фінансову звітність за міжнародними стандартами, коректно інтерпретувати, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень.

СК05. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.

СК07. Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.

СК08. Здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору.

СК09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК10. Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування.

СК11. Здатність до організації, оцінювання, моделювання та вдосконалення системи адміністрування податків та митних платежів та їх складових елементів.

Програмні результати навчання:

ПР07. Розробляти внутрішньофірмові стандарти і форми управлінської та іншої звітності суб'єктів господарювання.

ПР08. Обґрунтовувати вибір оптимальної системи оподаткування діяльності суб'єкта господарювання на підставі діючого податкового законодавства.

ПР09. Формувати фінансову звітність за національними та міжнародними стандартами для суб'єктів господарювання на корпоративному рівні, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР10. Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.

ПР12. Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.

ПР14. Обґрунтовувати вибір і порядок застосування управлінських інформаційних технологій для обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в системі прийняття управлінських рішень з метою їх оптимізації.

ПР15. Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.

ПР17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

ПР19. Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

ПР20. Визначати актуальні проблеми та виявляти наукові факти у сфері теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування, робити науково-обґрунтовані висновки та розробляти пропозиції щодо їх вирішення.

ПР22. Володіти організаційно-методичними прийомами та інструментарієм адміністрування податків та митних платежів.

ПР23. Вміти застосовувати сучасні технології адміністрування податків та митних платежів й здійснювати відповідну управлінську діяльність.

ПР24. Обґрунтовувати та використовувати методи податкового планування та прогнозування у відповідності зі стратегічними цілями на різних рівнях управління оподаткуванням, в т.ч. з метою мінімізації податкових ризиків та підвищення ефективності адміністрування податків та митного контролю.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Під час організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу (http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf); Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ (<http://www.kntu.kr.ua/?view=univer&id=72>).

4. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ				
1.	Тема 1. Концептуальні підходи до визначення суті податкового планування, його мета, об'єкт, суб'єкти, завдання, принципи. Концептуальні підходи до визначення суті податкового планування. Відмінності між поняттями «планування податкових платежів», «податкове планування», «прогнозування податків». Структурно-логічна схема планування податкових платежів та алгоритм податкового планування. Складові компоненти планування податкових платежів та податкового планування. Мета, об'єкт, суб'єкти податкового планування. Завдання та принципи податкового планування. Проблемні аспекти сучасного планування і прогнозування податкових надходжень та напрями його вдосконалення.	2	1	6
2.	Тема 2. Інформаційно-комунікаційне та обліково-аналітичне забезпечення податкового планування в контексті забезпечення ефективного функціонування системи адміністрування податкових платежів. Інформаційно-комунікаційні технології в оподаткуванні та етапи розвитку інформаційного забезпечення формування податкової звітності. Обліково-аналітичне забезпечення податкового планування та використання інформації, відображеної в обліку та фінансовій звітності, для прийняття ефективних рішень в сфері оподаткування. Реєстрація, облік та обслуговування платників податків, обробка податкових декларацій, податковий контроль, адміністрування податкового боргу як елементи системи адміністрування податкових платежів. Управлінська звітність як невід'ємна складова інформаційного забезпечення управління ризиками підприємства. Інноваційний підхід у формуванні інформаційного забезпечення податкового планування в контексті	2	1	8

	необхідності забезпечення ефективного функціонування системи адміністрування податкових платежів.			
3.	Тема 3. Види податкового планування та фактори, що здійснюють вплив на якість податкових планів. Ознаки класифікації видів податкового планування. Класифікація видів податкового планування в залежності від рівня управління та організаційної структури суб'єкта підприємництва. Класифікація видів податкового планування за обсягом охоплення господарської діяльності, в залежності від етапу функціонування підприємства та характеру управлінських рішень. Класифікація видів податкового планування в залежності від використовуваних інструментів та дієвості суб'єктів податкового планування. Класифікація факторів, які здійснюють вплив на якість податкових планів. Зовнішні, внутрішні, об'єктивні, суб'єктивні фактори впливу на якість податкових планів. Основні, другорядні, загальні, специфічні, постійні та змінні фактори впливу на якість податкових планів. Інтенсивні, екстенсивні, складні, прості, прямі та непрямі фактори впливу на якість податкових планів.	4	2	6
4.	Тема 4. Методи податкового планування та умови, що забезпечують його альтернативність. Класифікація методів, які використовуються у процесі податкового планування. Загальні методи планування. Спеціальні методи податкового планування. Метод екстраполяції та інтерполятивний метод у плануванні обсягу податкових платежів. Метод середніх показників, нормативний та балансовий методи, економіко-математичне моделювання. Метод заміни відносин, розподілу відносин, прямого скорочення об'єкта оподаткування у податковому плануванні. Метод делегування податків підприємству-сателіту, відстрочення податкового платежу, офшору. Метод пільгового підприємства, використання облікової політики у податковому плануванні. Умови, що забезпечують альтернативність податкового планування. Особливості застосування методів податкового планування в умовах невизначеності та ризику.	4	2	7
5.	Тема 5. Податкові ризики: їх урахування в процесі планування та прогнозування в сфері оподаткування, напрями мінімізації. Поняття податкових ризиків, їх класифікація та методи визначення. Індикатори ризиків, які використовуються для виявлення ризикових суб'єктів господарювання. Фінансові, репутаційні та юридичні наслідки податкових ризиків. Критерії ступенів ризику та вибір способу реагування на ризики недотримання податкового законодавства. Основні способи реагування на ризики недотримання податкового законодавства відповідно до міжнародної практики. Узагальнений порядок вибору методів та показників для оцінки величини податкового ризику. Інституційні елементи системи управління податковими ризиками. Пріоритетні напрями розбудови комплексної системи управління податковими ризиками з недотримання платниками податків податкового законодавства.	4	2	7
	Разом за ЗМ 1	16	8	34
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.				
ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ПОДАТКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА ОСНОВОПОЛОЖНІ ПІДХОДИ У ПЛАНУВАННІ ОЧІКУВАНИХ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ				
1.	Тема 6. Організація податкового планування на підприємстві та основоположні підходи у плануванні	4	2	7

	<p>очікуваних податкових надходжень органами ДПС України.</p> <p>Специфіка формування служби податкового планування на малих, середніх за розмірами підприємствах та у великих підприємницьких структурах. Склад підрозділів (груп, відділів) податкового планування, їх функції. Рівні податкового планування. Етапи податкового планування та механізм реалізації податкових планів. Загальні методологічні підходи щодо здійснення розрахунку бази оподаткування. Складові алгоритму розрахунку бази очікуваних надходжень. Особливості формування органами Державної податкової служби України складових алгоритму розрахунку бази надходжень планового періоду за видами податків (зборів, платежів) (на прикладі окремих видів).</p>			
2.	<p>Тема 7. Особливості планування податків на підприємстві та узагальнення інформації про очікувані розміри його податкових платежів.</p> <p>Основи побудови системи оподаткування в Україні та обґрунтування вибору оптимальної системи оподаткування діяльності суб'єкта господарювання на підставі діючого податкового законодавства. Планування податків на підприємстві. Узагальнення інформації про очікувані розміри податкових платежів підприємства для її подальшого використання в системі податкового менеджменту, у тому числі й для консультування власників та при розробці обґрунтованих висновків з управління оподаткуванням.</p>	4	2	7
3.	<p>Тема 8. Стратегічне, поточне та оперативне податкове планування на підприємстві.</p> <p>Податкова стратегія як інструмент обґрунтування, розробки та реалізації довгострокових цілей та засіб зв'язку підприємства з зовнішнім ринковим середовищем. Поняття стратегічного податкового планування, його мета, основні завдання та принципи. Процедури та інструменти стратегічного податкового планування. Етапи розробки стратегії податкових платежів підприємства. Поняття, об'єкт та суб'єкти поточного податкового планування. Поняття оперативного податкового планування та сфера його застосування.</p>	2	2	6
4.	<p>Тема 9. Методика розрахунку показників податкового навантаження та оцінка ефективності податкового планування суб'єкта господарювання.</p> <p>Сутність поняття «податкове навантаження». Методика розрахунку часткових показників податкового навантаження за видами податків. Фінансові результати діяльності підприємства як компонент для розрахунку податкового навантаження. Обсяг створеної та використаної підприємством доданої вартості як основа для розрахунку рівня податкового навантаження. Показники податкового навантаження сільськогосподарських товаровиробників та платників єдиного податку. Систематизація показників, що характеризують рівень податкового навантаження на суб'єкт господарювання. Узагальнюючі показники податкового навантаження підприємства. Оцінка ефективності податкового планування суб'єкта господарювання.</p>	4	1	10
5.	<p>Тема 10. Наукові дослідження у сфері податкового планування та мінімізації податкових ризиків.</p> <p>Теоретичний та емпіричний рівні наукових досліджень в оподаткуванні. Організація, методологія та методи наукових досліджень у сфері податкового планування на</p>	2	1	8

	різних рівнях податкового менеджменту. Компоненти творчого мислення: їх застосування у процесі податкового планування та при мінімізації податкових ризиків. Інформаційне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення наукових досліджень у сфері податкового планування та мінімізації податкових ризиків.			
	Разом за ЗМ 2	16	8	38
	РАЗОМ	32	16	72

5. Система оцінювання та вимоги

Протягом семестру здобувач може отримати max. 60 балів, 40 балів виносяться на іспит. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних завдань, вирішення практичних задач.

При виставленні загальної оцінки за іспит враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Рекомендовані джерела інформації

1. Артюх О. В. Податковий аудит у системі фінансового контролю: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 412 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7565>.
2. Важинський С. Є., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/2558>.
3. Власова О. Є. Податковий менеджмент та адміністрування : конспект лекцій для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями 071 – Облік і оподаткування, 073 – Менеджмент, спеціалізації «Управління фінансово-економічною безпекою» / О. Є. Власова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 140 с. URL: http://eprints.kname.edu.ua/57815/1/2019%20%D0%BF%D0%B5%D1%87%20118%D0%9B%20%D0%9A%D0%9B_%D0%9F%D0%9C%D0%90.pdf.

4. Галушак М. П., Галушак О. Я., Кужда Т. І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навчальний посібник для економічних спеціальностей. Тернопіль: ФОП Паляниця, 2021. 160 с. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/36761>.
5. Греца Я. В. Зміст, правові засоби та межі податкового планування: зарубіжний досвід та українська практика: монографія. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. 420 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/38528>.
6. Давидов Г.М., Кузьменко Г.І. Обліково-інформаційне забезпечення оцінки податкового потенціалу суб'єкту господарювання: теорія і практика. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 264 с. URL: <https://www.cceeol.com/search/book-detail?id=462292>
7. Зайцев О.В. Податковий менеджмент : підручник. Суми: Сумський державний університет, 2017. 412 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/55671/1/Zaitsev_podatkovyi.pdf.
8. Лактіонова О.А. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 256 с. URL: https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/1460/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A3%D0%A4%D0%A0%2027_10_2020.pdf.
9. Магопець О.А. Визначення сутності поняття «оподаткування» в контексті його сприйняття як соціального процесу. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*, 2018. Вип. 33. С. 111-119. URL: <http://economics.kntu.kr.ua/pdf/33/15.pdf>
10. Магопець О.А. Генезис розвитку та становлення податкової системи України. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*, 2022. Вип. 8(41). С. 180-189. URL: [http://economics.kntu.kr.ua/archive/8\(41\)/41_Magopets.html](http://economics.kntu.kr.ua/archive/8(41)/41_Magopets.html)
DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2022.8\(41\).178-192](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2022.8(41).178-192)
11. Митний контроль та експертиза: навч. посіб. / Г.А. Тіхосов, О.М. Вербицький, Є.О. Калінський. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 312 с. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2021/Tihosova_2019_312.pdf.
12. Мороз Е.Г. Податковий менеджмент : навч. посібник. [Електронне видання]. Рівне: НУВГП, 2020. 412 с. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/18860/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87.%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%9C%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B7%20%D0%95.%D0%93.10.10..pdf>.
13. Назарова Г.Б. Впровадження плану боротьби з BEPS в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Implementation of the BEPS control plan in Ukraine: current status and development prospects. Monograph: Innovation in modern science '2023, Karlsruhe, Germany. May, 2023. С.7-57. <https://desymp.promonograph.org/index.php/sge/issue/view/sge20-03/sge20-03>
14. Оподаткування та державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників: регіональні пріоритети та євроінтеграційні процеси: монографія / Г.М. Давидов, Н.С. Шалімова, А.М. Лисенко, О.А. Магопець; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Г.М. Давидова та д-ра екон. наук, проф. Н.С. Шалімової. – Кропивницький : ФОП Александрова М.В., 2017. 208 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/7049>.
15. Оподаткування юридичних осіб та аудит в сфері оподаткування: навчальний посібник / І.К. Дрозд, В.М. Іванков, О.А. Магопець, Г.Б. Назарова, В.В. Шалімов, Н.С. Шалімова / за редакцією Н.С. Шалімової. (рекомендовано до друку Вченою радою Центральноукраїнського національного технічного університету, протокол №2 від 30 жовтня 2017 року). Київ: «ТОВ Вид-во «Сова», 2017. 524 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/7433>.
16. Податкове планування та мінімізація податкових ризиків: навчальний посібник для студентів ЗДІА другого (магістерського) рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання / Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С., Запоріжжя, ЗДІА, 2017. 260 с. URL:

- https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/964910/mod_resource/content/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf.
17. Проскура К.П. Податкове адміністрування в Україні в посткризовий період: ефективність та напрями модернізації. Київ: ТОВ «Емкон», 2014. 376 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32608872.pdf>.
  18. Самусевич Я. В., Височина А. В. Податкове планування та основи податкової оптимізації: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2021. 344 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/84527/1/2021_Posibnyk-Samusevych_Vysochyna.pdf;jsessionid=979E15AA2633E37DAF9833D22E948E62.
  19. Суб'єкти господарювання: оподаткування, контроль та аудит: навчальний посібник / Г.М. Давидов, І.К. Дрозд, В.М. Іванков, О.Л. Макєва, О.А. Магопець, Г.Б. Назарова, В.В. Шалімов, Н.С. Шалімова / за редакцією Г.М. Давидова. (рекомендовано до друку Вченою радою Кіровоградського національного технічного університету, протокол №2 від 31 жовтня 2016 року). К.: «ТОВ Вид-во «Сова», 2016. 590 с. URL: <http://dSPACE.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/7434>.
  20. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/nayka/monography/tomnjuk_2022.pdf.
  21. Фоміна Т.В., Пугаченко О.Б. Організація і методика податкових перевірок: навчальний посібник. Дніпро : Середняк Т.К., 2020. 292 с. URL: <http://dSPACE.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/10121>.
  22. Шалімова Н.С., Магопець О.А., Босенко А.В. Інтеграційні процеси, як чинники впливу на формування механізму управління оподаткуванням сільськогосподарських товаровиробників. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*, 2022. Вип. 1(85). С. 64-76. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/herald/2022_1/; DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2022-1.85.04>
  23. Шалімова Н.С., Магопець О.А., Босенко А.В. Управління оподаткуванням: формування підходів щодо визначення основоположних категорій і понять. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*, 2023. Вип. 9(42). С. 7-19. URL: [http://economics.kntu.kr.ua/archive/9\(42\)/42_Shalimova.html](http://economics.kntu.kr.ua/archive/9(42)/42_Shalimova.html) ; DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9\(42\).7-19](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9(42).7-19)
  24. Adam, S., D. Phillips and S. Smith (2011) A retrospective evaluation of elements of the EU VAT system, Institute for Fiscal Studies. Available at: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2016-09/report_evaluation_vat.pdf.
  25. Álvarez-Martinez, M., S. Barrios, D. d'Andria, M. Gesualdo, G. Nicodeme and J. Pycroft (2018). How Large is the Corporate Tax Base Erosion and Profit Shifting? A General Equilibrium Approach, CEPR Discussion Paper 12637, Centre for Economic Policy Research. Available at: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09535314.2020.1865882>
  26. Becker, J. and J. Englisch (2019). International effective minimum taxation – the GLOBE proposal. Available at: https://www.zbw.eu/econis-archiv/bitstream/11159/406468/1/EBP085511943_0.pdf.
  27. Magopets O., Gai O. (2023). Tax administration in the system of factors ensuring effective implementation of the tax policy of the state. *Центральноукраїнський науковий вісник: Економічні науки. ЦНТУ*, Вип. 9(42). С. 90-99. <http://economics.kntu.kr.ua/archive/42.html> .

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри аудиту, обліку та оподаткування. Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.